

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра політології, історії і філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

 Світлана МАКАРЕЦЬ
«*02*» *березня* 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ**

(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Агрономія
спеціальність 201 Агрономія
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь бакалавр
навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Полтава
2024 – 2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Агрономія спеціальності 201 Агрономія.

Мова викладання – державна.

Розробник: Ігор УСАНОВ, доцент кафедри політології, історії і філософії, к.філос.н., доцент

«02» вересня 2024 року

 Ігор УСАНОВ

Схвалена на засіданні кафедри політології, історії і філософії
протокол від 02.09.2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Агрономія

«2» вересня 2024 року

 Віктор ЛЯШЕНКО

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Агрономія»
протокол від 2 вересня 2024 р. № 1

 Валентина ОНІПКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Рік навчання (шифр курс)	201 А_бд_2024	201 А_бз_2024
Семестр	1-й	2-й
Лекції (годин)	16	4
Семінарські заняття (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	84
у т.ч. індивідуальне завдання (контрольна робота), годин	х	6
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Оволодіти системою знань з філософії, які визначають загальне ставлення людини до світу крізь розуміння світоглядних, пізнавальних, ціннісних і соціальних проблем буття.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при вивченні предметів гуманітарного спрямування повної загальної середньої освіти, перелік дисциплін, які передують їй вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: вступ до фаху, історія та культура України.

4. Компетентності

загальні:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

фахові компетентності спеціальності:

ФК 9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

5. Програмні результати навчання

ПРН 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

**Співвідношення програмних результатів навчання
із очікуваними результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.	Уміти розрізняти і толерантно ставитися до світоглядних позицій, що ґрунтуються на різних міфологічних та ідеологічних засадах для непротиворічного досягнення особистісних і корпоративних цілей. Уміти визначати ціннісні орієнтири обумовлені філософським досвідом, культурним надбанням і науковими досягненнями та практично керуватися ними у професійному й повсякденному житті.

6. Методи навчання і викладання

словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда);
наочні (ілюстрування);
практичні (робота з навчально-методичною літературою, виконання практичних завдань);
методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду);
методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження);
комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Світогляд. Особливості філософського світогляду

Світогляд як форма самовизначення людини і як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Основні структурні елементи світогляду, його типологія. Історичні світоглядні системи: космоцентрична, теоцентрична, антропоцентрична. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий, філософський. Співвідношення філософії і світогляду. Роль та значення філософії в процесі самопізнання.

Предмет філософії та коло філософських роздумів. Структура філософського знання. Основні типи філософського знання. Філософія як складова частина духовної культури. Співвідношення філософії, науки та релігії. Основні функції філософії. Специфіка філософського осягнення дійсності. „Західна” і „східна” парадигми філософствування.

Тема 2. Антична філософія. Онтологія.

Антична філософія: від міфу до логосу. Характерні риси західної парадигми філософії. Докласичний період: натурфілософія Мілетська школа, Геракліт, Піфагор. Становлення античної діалектики. Маєвтика Сократа і діалогічний принцип пізнання. Етичне ядро вчення Сократа Філософія Платона: теорія ідей, космологія, вчення про душу. Дуалістичне тлумачення людини: проблема співвідношення душі і тіла, постулат про безсмертя душі. Міф про печеру. Логіка і методологія Аристотеля. Вчення про начала і чотири причини сущого.

Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії

Поняття середньовічної філософії, її місце та роль в історії західної культури. Проблема співвідношення розуму та віри, філософії і релігії в середньовічній культурі. Патристика та філософія Августина Блаженного. Реалісти XII ст. – поняття добра, істини, справедливості. Позиція номіналізму. Дунс Скотт – відновлення зв'язку між матерією і духом. Середньовічний світогляд Тома Аквінського.

Тема 4. Новий час і філософії науки

Відродження – історичний процес ідейного і культурного розвитку. Антропоцентризм. Гуманізм. Натурфілософія М.Кузанського, М.Коперніка, Дж. Бруно, Г.Галілея. Утопічні проекти ренесансу (Т.Мор, Т.Кампанела).

Прогресивні напрямки філософії у Західній Європі. Експериментально-математичне природознавство. Гносеологія. Засновник емпіризму – англійський філософ Френсіс Бекон. Індукція – форма висновку. Джон Локк та його вчення про пізнання. Позиція дуалізму у творах Рене Декарта. Критична філософія Канта. Основні властивості пізнання. Простір – апіорна форма зовнішнього світу. Філософія Гегеля. Поняття абсолютної ідеї. Діалектичні принципи. Історичний матеріалізм К.Маркса. Вчення про соціально-економічні формації.

Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.

Особливості неklasичної філософії. Вихідні принципи класичної і неklasичної філософії: їх взаємні переваги та недоліки. Філософські проблеми психоаналізу, концепція підсвідомого З.Фрейда та К.Юнга. Суть процесів сублімації та витіснення. Архетипи Юнга в казці Г.Х. Андерсена „Тінь” та Гоголя „Ніс”.

Перегляд класичного філософствування. Суть концепції «воля замість розуму» в неklasичній філософії. Ірраціоналізм А.Шопенгауера, «філософія життя» (Ф.Ніцше, А.Бергсон) і формування нової філософської парадигми. Нігілізм як етичний принцип Ф.Ніцше. Екзистенціалізм, основна проблематика.

Тема 6. Філософська думка в Україні

Особливості типу української філософської парадигми. Міфоепічний світогляд праукраїнського етносу (IX-XI ст.). Становлення християнського світогляду на Русі.

Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Українське Просвітництво. Академічна філософія в Україні XIX ст. Український романтизм (Гоголь, Костомаров, Шевченко, Куліш, Юркевич). Київська екзистенційна філософія XX ст. (Бердяєв, Шестов, Зеньківський). Українське філософське Відродження 60х років. Сучасна українська філософія в світовому контексті.

Тема 7. Філософія постмодерну

Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Радикальна переоцінка культурних цінностей на рубежі XX ст. Розкол на масове та елітарне. Нові неklasичні категорії постсучасної естетики: абсурд, лабіринт, повсякденність, жорстокість, поняття тілесності, речі. Принципи постмодерністського світогляду: множинність, відкритість, карнавальність, розмитість тощо.

Ж.Бодріяр про систему речей та спокусу цивілізації. Світ як текст, ризома, лабіринт (Ж.Дерріда, Ліотар, У.Еко, Ж.Дельоз та ін.). Деконструкція світоглядних канонів та освоєння хаосу. Культура симуляції і симулякрів (Ж.Бодріяр), смерті суб'єкта (М.Фуко).

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Створення віртуальної імперії. Структурна революція ціни. Віртуалізація товарно – грошових відносин.

Тема 8. Філософія техніки та господарства

Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації. Еволюція взаємовідносин між наукою і технікою. Підкорення науки технікою. Техніка як самостійна реальність, як третя природа. Техніка у протиставленні природі, мистецтву, мові, усьому живому і людині.

Концепції технологічного детермінізму. Техніка і природа. Філософія комп'ютерної революції. Нове інформаційне середовище і проблема людських комунікацій. Стратегічні задачі технічного прогресу. Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Віртуалізація суспільства – радикальна трансформація способу існування цивілізації. У новій постмодерністській економіці ринок, підприємництво, корпорація, фінанси базові елементи що підлягають віртуалізації. Економізм.

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Структурна революція ціни. Віртуалізація товарно – грошових відносин, зміни у сфері грошового обігу, їх майбутнє. Віртуалізація базових елементів економіки. Економічна симуляція речей та послуг. Головні напрямки розвитку постмодерного господарчого процесу.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 201 А_бд_2024				заочна форма 201 А_бз_2024			
	усього	серед них			усього	серед них		
		л	с	с.р.		л	с	с.р.
Тема 1. Особливості філософського світогляду	10	2	2	6	16	4	2	12
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	12	2	2	8	10	-	-	10
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	12	2	2	8	10	-	-	10
Тема 4. Новий час і філософії науки	12	2	2	8	10	-	-	10
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	12	2	2	8	10	-	-	10
Тема 6. Філософська думка в Україні	12	2	-	8	10	-	-	10
Тема 7. Філософія постмодерну	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 8. Філософія техніки та господарства	8	2	2	6	12	-	-	12
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	84

8. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма 201 А_бд_2024	заочна форма 201 А_бз_2024
Тема 1. Особливості філософського світогляду	2	2
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	2	-
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	2	-
Тема 4. Новий час і філософії науки	2	-
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	2	-
Тема 7. Філософія постмодерну	2	-
Тема 8. Філософія техніки та господарства	2	-
Разом	14	2

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма 201 А_бд_2024	заочна форма 201 А_бз_2024
Тема 1. Особливості філософського світогляду	6	12
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	8	10
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	8	10
Тема 4. Новий час і філософії науки	8	10
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	8	10
Тема 6. Філософська думка в Україні	8	10
Тема 7. Філософія постмодерну	8	12
Тема 8. Філософія техніки та господарства	6	12
Разом	60	84

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок.

Реалізація цього напрямку роботи для здобувачів заочної форми здобуття освіти передбачає виконання індивідуального завдання (контрольна робота) у позааудиторний час.

Індивідуальні завдання розміщені у методичних рекомендаціях для виконання контрольної роботи.

Для денної форми здобуття освіти індивідуальне завдання не передбачене.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; індивідуальне завдання (контрольна робота) (заочна форма). Семестровий контроль: залік

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та досягнення програмних результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану: залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Опитування на семінарських заняттях	Виконання навчальних (практичних) завдань Написання реферату	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів Залік	Разом
Тема 1. Особливості філософського світогляду	5	10	5		10
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	5		5		10
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	5		5		10
Тема 4. Новий час і філософії науки	5		5		10
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	5		5		10
Тема 6. Філософська думка в Україні	-		5		5
Тема 7. Філософія постмодерну	5		5		10
Тема 8. Філософія техніки та господарства	5		5	15	35
Разом	35	10	40	15	100

Заочна форма навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Опитування на семінарських заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	(Індивідуальне завдання) Виконання навчальних завдань Написання реферату	Розв'язування тестів	Разом
Тема 1. Особливості філософського світогляду	5	5	20		10
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	-	5			5
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	-	5			5
Тема 4. Новий час і філософії науки	-	5			5
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	-	5			5
Тема 6. Філософська думка в Україні	-	5			5
Тема 7. Філософія постмодерну	-	5			5
Тема 8. Філософія техніки та господарства	-	5	20	35	65
Разом	5	40	20	35	100

Шкала та критерії оцінювання
Опитування на семінарських заняттях

К-сть балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності; обґрунтовує власні думки; ефективно працює з інформацією, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно співпрацює з колегами, бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
4	Здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності, ефективно працює з інформацією, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; співпрацює з колегами, бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
3	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, але демонструє знання навчального матеріалу не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності, з інформацією працює не ефективно, пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями лише з допомогою викладача; співпрацює з колегами та участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
2	Здобувач вищої освіти виявляє часткові знання і розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, демонструє знання навчального матеріалу фрагментарно слабо обґрунтовує власні думки; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності з допомогою викладача, з інформацією працює не ефективно, пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями лише з підтримкою викладача; співпрацює з колегами та участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	Здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, не завжди розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки, з інформацією працює не ефективно, відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; співпрацює з колегами неохоче, допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня

Розв'язування тестів

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна форма навчання	0–15	за кожну правильну відповідь – 3 балів
Заочна форма навчання	0–35	за кожну правильну відповідь – 1,5 балів

Написання реферату (індивідуальне завдання для заочної форми)

К-сть балів*	Критерії оцінювання
7-10 16-20*	Виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, в процесі доповіді демонструє високий рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.
5-7 11-15*	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, але на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє середній рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.
2-4 6-10*	Є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; з інформацією працює не ефективно, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє достатній рівень фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності,.
0-1 0-5*	Реферативна робота не відповідає вимогам до написання, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє низький рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності, робота з інформацією не ефективна, або реферативна робота невиконана.

* - кількість балів для заочної форми навчання

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти якісно засвоїв матеріал, досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, без помилок.
4	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти добре засвоїв матеріал, належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, але наявні незначні помилки.
3	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти достатньо засвоїв матеріал, але не досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; невміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не відповідно до методичних рекомендацій і не в повному обсязі.
2	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал вибірково, недостатньо використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; має труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або механічно.
1	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал фрагментарно, хоча при цьому належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; виникають труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або мають суттєві помилки.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; презентації. Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує кафедра політології, історії і філософії

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: при недотриманні термінів виконання завдань здобувач вищої освіти може доздати їх з узгодженням та дозволу викладача. Здобувачу вищої

освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості встановлює деканат, але зазвичай не довше, ніж два тижні після початку наступного навчального семестру. Особливості перескладання регламентовані «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»;

- *щодо академічної доброчесності*: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватися академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету;

- *щодо відвідування занять*: відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача;

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: на здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»;

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувач вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»..

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Актуальні проблеми філософії XX–XXI століть : навч. посібник / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторева та ін.; за заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2021. 240с.
2. Баранник М. В. Лекції з філософії : навч. посіб. Київ : Вид-во Ліра, 2022. 166 с.
3. Вступ до філософії : конспект лекцій / КПП ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : Новіков Б. В., та ін. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 114 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48432>
4. Вступ до філософії. Методичні рекомендації для підготовки з дисципліни для заочної форми навчання: навч. посіб. / КПП ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : Зуєв В. М., та ін. – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 139 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66695>
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : підручник. 3-тє видання. Київ : Вид-во Право, 2020. 432 с.

6. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX – XX ст. : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2022. 486 с.

Допоміжні

1. Усанов І. В. Філософія : опорний конспект лекцій для студентів усіх напрямів підготовки за КМСОНП ПУЕТ / І. В. Усанов. Полтава : ПУЕТ, 2014. 262 с. URL: <http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/fs3.pdf>
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : навч. посіб. для підготовки до заліку та іспиту. Харків : Право, 2021. 136 с.
3. Єрмоленко В. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі XIX–XX століть. Київ : Дух і Літера, 2022. 480 с.
4. Медовз Д. Мистецтво мислити системно. Розв'язання проблем від особистого до глобального масштабу. Київ : Vivat, 2023. 304 с.
5. Платон. Діалоги. Пер. з давньогрецької Й. Кобів, Ю. Мушак. Харків : Фоліо, 2022. 352 с.
6. Препотенська М. Homo urbanus : феномен людини мегаполісу. Дніпропетровськ: Вид. Середняк Т. К. 2024, 420 с.
7. Усанов І. В. Усанова Л. А. Екзистенційний вимір маргінальності. *Вісник Львівського університету*. Серія філос.-політолог. студії. Львів : 2023 р. Випуск 50, с. 119–125 URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/50_2023/16.pdf
8. Усанов І. В. Усанова Л. А. Політика мережевих ідентичностей. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : 2023. № 44 С. 66 – 70. URL : http://apfs.nuoua.od.ua/archive/44_2023/13.pdf
9. Усанов І.В., Усанова Л.А. Суперечності суспільства знань: освітні трансформації та виклики. *Філософські обрії*. Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 47. К. ; Полтава, 2023. С. 51-60. URL : <http://philosobr.pnpu.edu.ua/article/view/282550/279255>
10. Філософія науки : підручник / О. П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». К. ; Одеса : Фенікс, 2024. – 516 с.
11. Фукуяма, Френсіс. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ : Наш Формат, 2020. 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. URL : <https://filosof.com.ua/>
3. Підручники для студентів. Серія Філософія. URL : <https://westudents.com.ua/predmet/34-f%D1%96losof%D1%96ya.html>
4. Філософські обрії. Науковий журнали. URL : <http://philosobr.pnpu.edu.ua/>
Найвидатніші філософи світу та України. URL : <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>